

mocratico de Angola) under navnet Angolas Nationale Befrielsesfront (Frente Nacional de Libertação de Angola, FNLA). I april samme år dannede FNLA en eksilregering i Leopoldville (Den angolanske Republiks Regering i Eksil, G. R. A. E.) med Holden Roberto som chef.

Dette var imidlertid ikke i stand til at bringe den mellem FNLA og den mere yderliggående MPLA bestående rivalisering til standsnings. Kampen mellem de to grupper har ligesom opkomsten af forskellige mindre grupper været en alvorlig belastning for uafhængighedskampen i Angola.

På det afrikanske statschefmøde i Addis Abeba i maj 1963 blev det besluttet at søge de nationale uafhængighedsbevægelser samlet. Som et skridt i denne retning blev Holden Robertos eksilregering den 30. maj 1963 af den congolisiske regering anerkendt de jure som repræsentant for det angolanske folk. Flere andre afrikanske landes anerkendelse er senere fulgt efter.

Mens den afrikanske rejsning i Angola i 1961 i første omgang kun fremkaldte ringe reaktion i de andre portugisiske områder, er der senere opstået betydelig gæring i Portugisisk Guinea, hvor der i 1963 har været en omfattende guerillavirksomhed.

Også blandt Moçambiques afrikanske befolkning er der i de senere år opstået nationalistiske bevægelser. Der har imidlertid indtil nu navnlig været tale om emigrantbevægelser. I 1960 grundlagdes partiet Moçambiques nationaldemokratiske Union (União Democrático Nacional de Moçambique, UDENAMO), og i september 1962 oprettedes partiet Moçambiques Befrielsesfront (Frente da Libertação de Moçambique, FRELIMO) ved en sammenslutning af flere nationalistiske grupper, navnlig den i Tanganyika grundlagte Moçambique African National Union (MANU). FRELIMOs leder er dr. Eduardo Mondlane, som flere gange har givet udtryk for sin overbevisning om, at modstanden mod det portugisiske styre i Moçambique vil gå over i åbent oprør i løbet af 1964.

7. FNs behandling af områderne indtil 17. samling.

A. Portugals oversøiske områder blev først behandlet i FN som et spørgsmål om

FN-pagtens kapitel XI, art. 73. Efter denne bestemmelse skal alle medlemslande fremme selvstyre i ikke-selvstyrende territorier under deres administration. I henhold til art. 73 e skal der med visse begrænsninger af sikkerheds- og forfatningsmæssig art tilstilles generalsekretæren statistiske og andre oplysninger om de økonomiske, sociale og undervisningsmæssige forhold i områderne.

Som svar på en forespørgsel fra generalsekretæren i forbindelse med Portugals optagelse i FN i slutningen af 1955 meddelte Portugal i 1956, at det ikke administrerede noget område af den kategori, som omhandles i art. 73. Den portugisiske forfatning gjaldt uafkortet i alle landets provinser både i moderlandet og i de oversøiske områder. Portugal var en enhedsstat byggende på alle borgernes ligestilling såvel retligt som administrativt, og alle indbyggere i ethvert territorium under portugisisk flag var borgere i Portugal. Som konsekvens nægtede Portugal at sende oplysninger om sine territorier til FN, idet man hævdede, at kompetencen til at afgøre om et område omfattes af FN-pagtens kapitel XI, lå hos den pågældende stat selv, og idet man senere har fremført, at den portugisiske forståelse af art. 73 var den ved Portugals optagelse i FN gældende.

Portugal har siden fastholdt, at FN ikke er kompetent til at behandle udviklingen i de portugisiske territorier, fordi forholdene dér er et indre anliggende.

I 1956 blev der fremsat forslag om, at der skulle oprettes et ad hoc udvalg for at vurdere de nye medlemmers pligt til at indsende oplysninger i henhold til art. 73, og et resolutionsforslag herom blev vedtaget på FNs 14. samling med 54 stemmer mod 5, medens 5 afholdt sig fra at stemme. Alle de nordiske lande stemte for.

Det nedsatte udvalg fremlagde på 15. samling et enstemigt forslag om 12 principer, som i generelle vendinger definerede de forhold, som begrundet en pligt til at indsende oplysninger, og som dermed indirekte definerer begrebet ikke-selvstyrende områder. Forslaget blev vedtaget med et overvældende flertal. De nordiske lande stemte for.

Samtidig blev der fremlagt et resolutionsforslag om de portugisiske territorier, hvori det blev fastslået, at disse territorier i lyset